

Αιμιλία Πρωτόγερου

➤ Αντικείμενο

- ❑ Επισκόπηση της σχετικής **βιβλιογραφίας** και των **μεθοδολογικών προσεγγίσεων** που έχουν αναπτυχθεί για την ποσοτικοποίηση της συμμετοχής σε Παγκόσμιες Αλυσίδες Αξίας (ΠΑΑ).
- ❑ Μελέτη του **βαθμού ενσωμάτωσης** της ελληνικής εθνικής οικονομίας στις **ΠΑΑ**, με εστίαση στον μεταποιητικό τομέα

➤ Στόχος

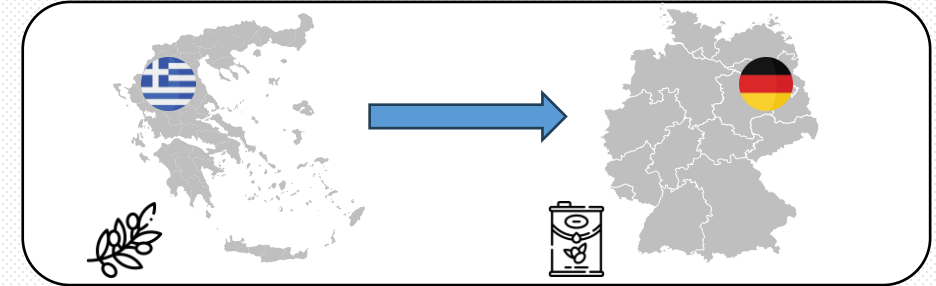
- ❑ Η **ποσοτικοποίηση της συμμετοχής** σε ΠΑΑ:
 1. της ελληνικής οικονομίας σε σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση
 2. της ελληνικής μεταποίησης σε σχέση με τις υπηρεσίες
 3. της ελληνικής μεταποίησης με βάση την ένταση της τεχνολογικής εξειδίκευσης
 4. των επιμέρους κλάδων που απαρτίζουν τη μεταποίηση
- ❑ Η **χαρτογράφηση της αλυσίδας αξίας** σε παγκόσμιο επίπεδο

Βασικές έννοιες και Ορισμός των Παγκόσμιων Αλυσίδων Αξίας

3

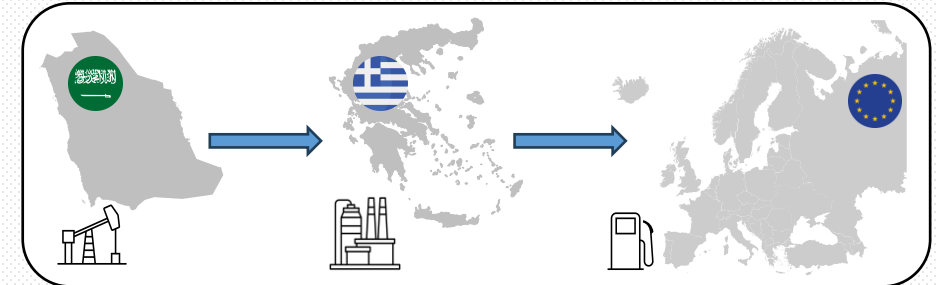
➤ Παραδοσιακό εμπόριο (Traditional trade)

- Εμπόριο τελικών αγαθών
- Παράγονται εντός των συνόρων μιας συγκεκριμένης χώρας και εξάγονται ως έτοιμα προϊόντα προς τελική κατανάλωση.

➤ Εμπόριο προστιθέμενης αξίας (Value added trade)

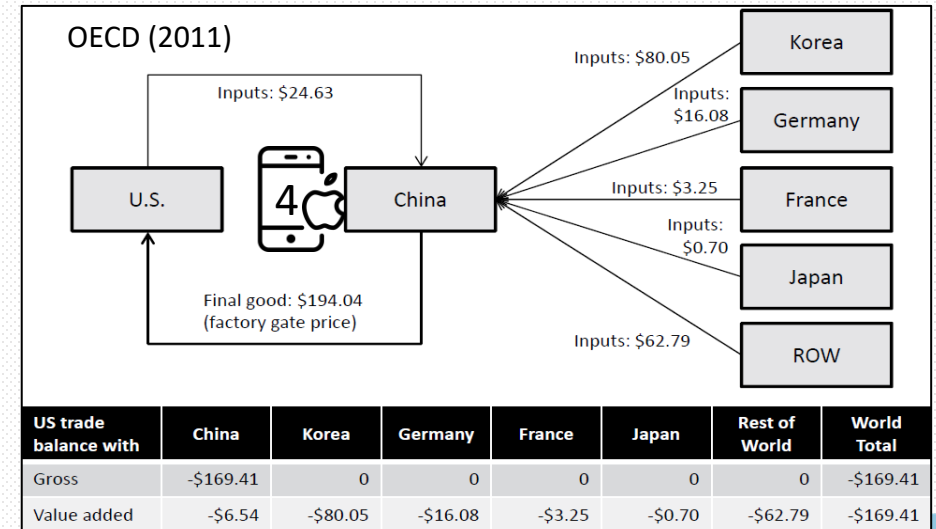
- Οι παραγωγικές διασυνδέσεις αφορούν αποκλειστικά την ανταλλαγή ενδιάμεσων.
- Νέο πλαίσιο καταγραφής των διεθνών εμπορικών συναλλαγών με βάση την Προστιθέμενη Αξία:

Τελική αξία προϊόντος – Κόστος εισροών (κατά την παραγωγή)

➤ Παγκόσμιες Αλυσίδες Αξίας (Global Value Chains)

- Μια σειρά σταδίων που συμμετέχουν στην παραγωγή ενός προϊόντος/υπηρεσίας που απευθύνεται σε καταναλωτές
- Όπου κάθε στάδιο προσθέτει αξία στο τελικό προϊόν/υπηρεσία
- Τουλάχιστον δύο από τα στάδια να πραγματοποιούνται σε διαφορετικές χώρες (Antras, 2020)

Η συμμετοχή σε Παγκόσμιες Αλυσίδες Αξίας

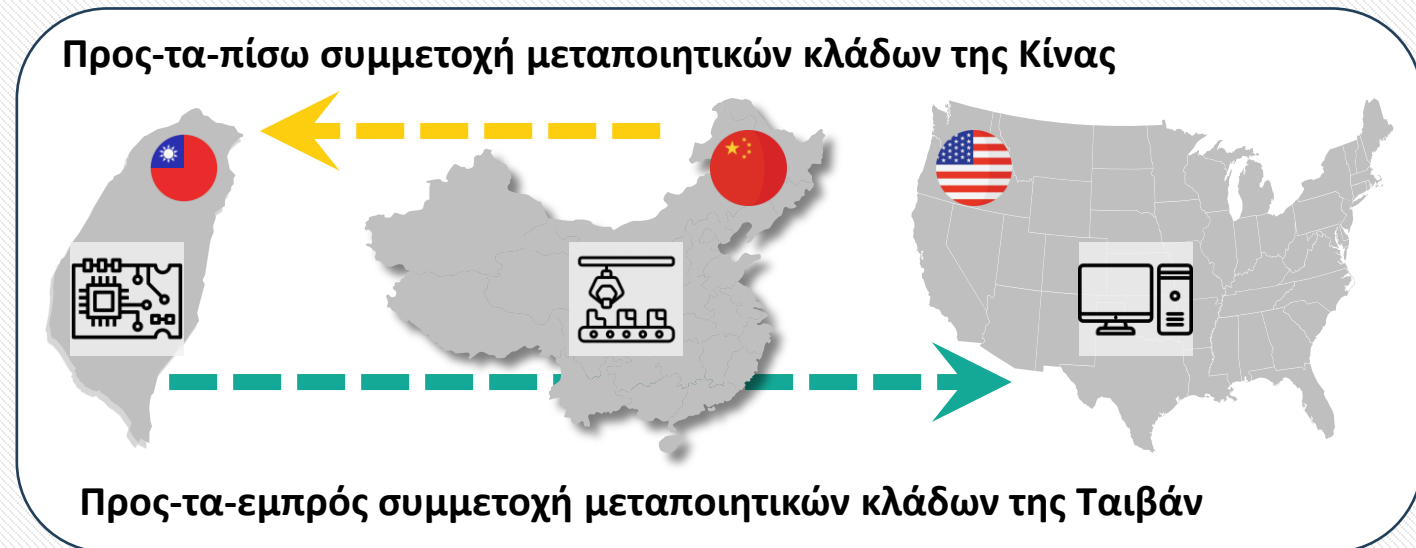
- Η έρευνα σχετικά με τις ΠΑΑ έχει εστιάσει κυρίως σε δραστηριότητες:

Πολυεθνικών επιχειρήσεων (Ambos et al., 2021) και **Μεταποιητικών κλάδων** (Timmer et al., 2014)

- Η **συμμετοχή σε ΠΑΑ** βασίζεται στο **ανταγωνιστικό πλεονέκτημα**, στην **εξειδίκευση** επιχειρήσεων, κλάδων, ή/και χωρών, και σε άλλα χαρακτηριστικά (συντελεστές παραγωγής, μέγεθος αγοράς, γεωγραφία, εμπορικοί δασμοί, τεχνολογικό επίπεδο, κ.α.)
- Σε υψηλά επίπεδα ομαδοποίησης (κλάδοι και χώρες), προκύπτουν δύο τύποι συμμετοχής που βασίζονται σε κλαδικές παραγωγικές διασυνδέσεις:

☐ **Προς-τα-πίσω συμμετοχή**
παραγωγικές διασυνδέσεις
με προμηθευτές

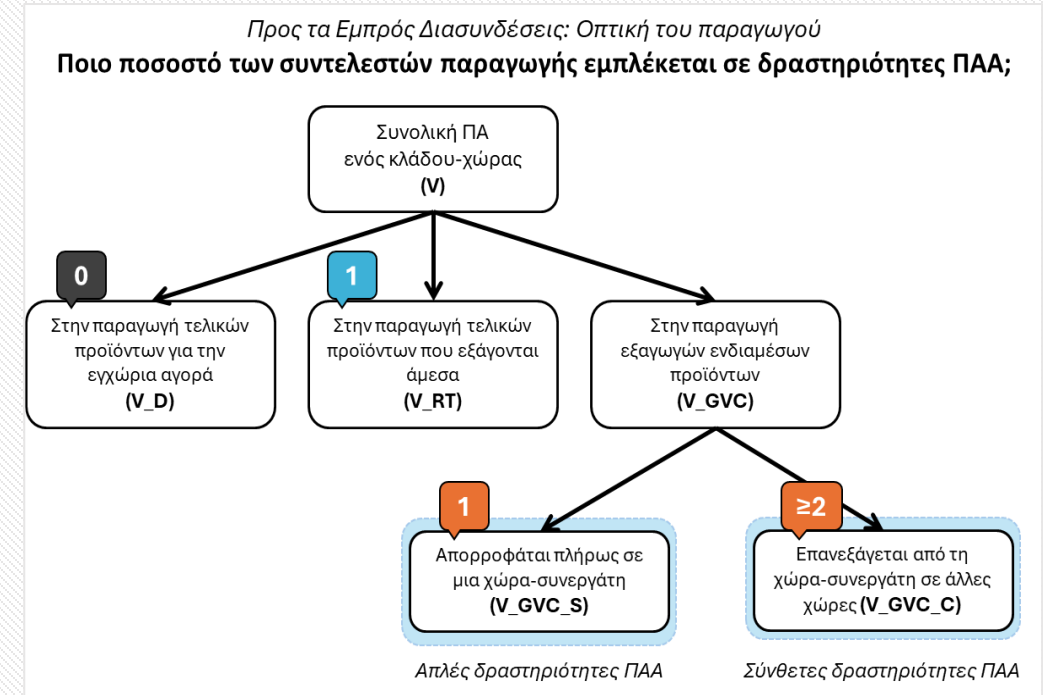
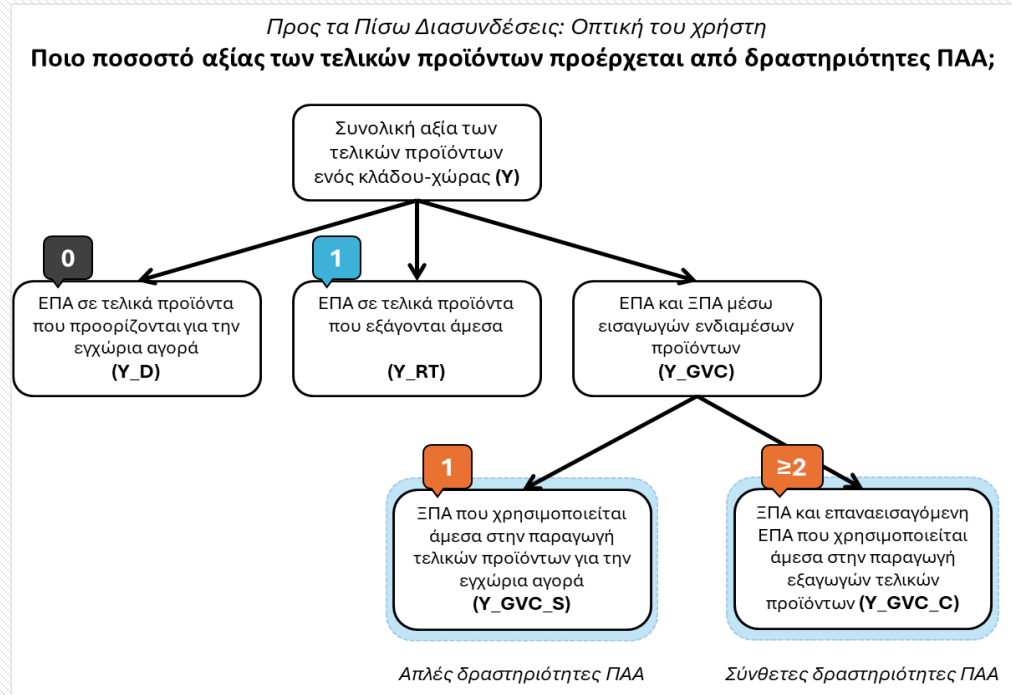
☐ **Προς-τα-εμπρός συμμετοχή**
παραγωγικές διασυνδέσεις
με πελάτες

Νέοι δείκτες συμμετοχής σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας

Οπτική του «παραγωγού» και του «χρήστη»

5

$$GVC_B = \frac{Y_GVC}{Y} = \frac{Y_GVC_S}{Y} + \frac{Y_GVC_C}{Y}$$

Backward

Forward

$$GVC_F = \frac{V_GVC}{V} = \frac{V_GVC_S}{V} + \frac{V_GVC_C}{V}$$

➤ **Ανάλυση εισροών-εκροών** (Leontief, 1986)
Ποσοτική μέθοδος απεικόνισης και διερεύνησης των παραγωγικών διασυνδέσεων μεταξύ των επιμέρους κλάδων μιας οικονομίας για κάποιο έτος (Miller and Blair, 2009)

➤ **Πίνακες εισροών εκροών**
Αφορούν τις δραστηριότητες κλάδων που παράγουν συγκεκριμένα προϊόντα (εκροές) και καταναλώνουν προϊόντα από άλλους κλάδους (εισροές)

➤ **Βάση δεδομένων: TIVA (OECD-WTO)**

- 81 χώρες
- 45 διψήφιους κατά NACE Rev.2 κλάδους
- Περίοδος κάλυψης: 1995-2020

Απεικόνιση ενός εθνικού πίνακα εισροών-εκροών μιας οικονομίας N κλάδων

		ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΧΡΗΣΗ			ΤΕΛΙΚΗ ΧΡΗΣΗ				
		Κλάδος 1	...	Κλάδος N	Νοικοκυριά	Κυβέρνηση	Επενδύσεις	Καθ. Εξαγωγές	Συνολική εκροή
ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ	Κλάδος 1	Παραγωγικές διασυνδέσεις							
	...								
	Κλάδος N								
	Εισαγωγές				ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟΪΟΝ				
	ΠΑ								
	Φόροι								
	Συνολική εκροή								

Σε ποιους κλάδους δόθηκε περισσότερη έμφαση;

7

NACE Rev.2	Sector Name	Tech-Intensity
C10T12	Food, Beverages & Smoke	Low
C13T15	Textiles	Low
C16	Wood	Low
C17_18	Paper & Pulp	Low
C19	Coke & Petroleum	Medium-low
C20	Chemicals	Medium-high
C21	Pharmaceuticals	High
C22	Rubber & Plastics	Medium-low
C23	Non-metal	Medium-low
C24	Basic Metals	Medium-low
C25	Fabricated Metals	Medium-low
C26	Electronics	High
C27	Electrical Equipment	Medium-high
C28	Machinery	Medium-high
C29	Motor vehicle	Medium-high
C30	Other transport equipment	Medium-high
C31T33	Other manufacturing	Low

Manufacturing

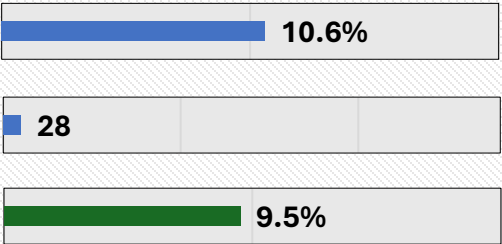
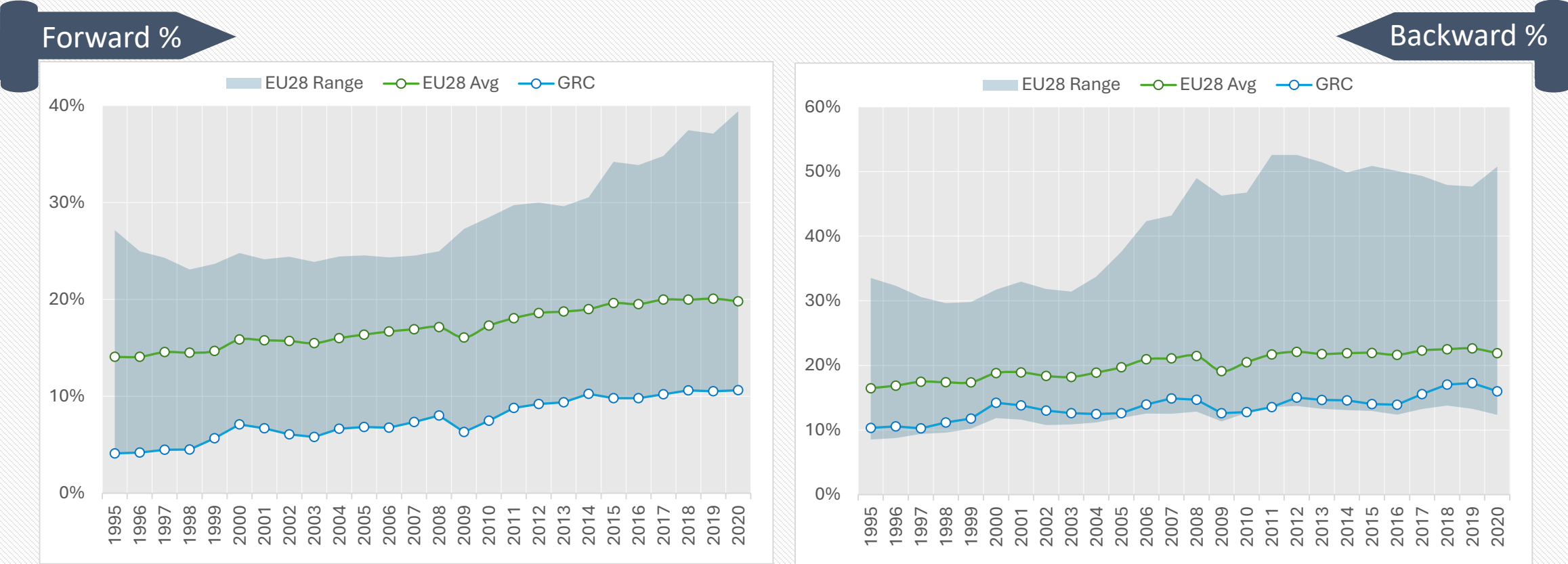
NACE Rev.2	Sector Name
D	Electricity, gas, steam & air
E	Water supply
F	Construction
G	Wholesale and retail trade
H49	Land & Pipeline transport
H50	Water transport
H51	Air transport
H52	Warehousing
H53	Postal and courier activities
I	Accommodation and food service
J58T60	Publishing, audiovisual & broadcasting
J61	Telecommunications
J62T63	IT and other information
K	Financial and insurance
L	Real estate
M	Professional, scientific & technical
N	Administrative & support

Services

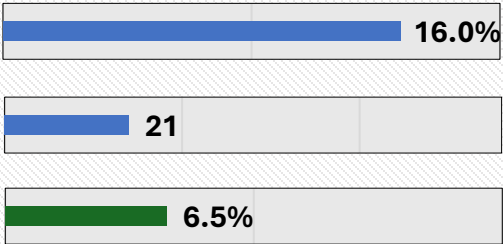
Η χρονική εξέλιξη των δεικτών συμμετοχής της Ελλάδας σε ΠΑΑ σε σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Συμμετοχή

Σχετική θέση Ελλάδας

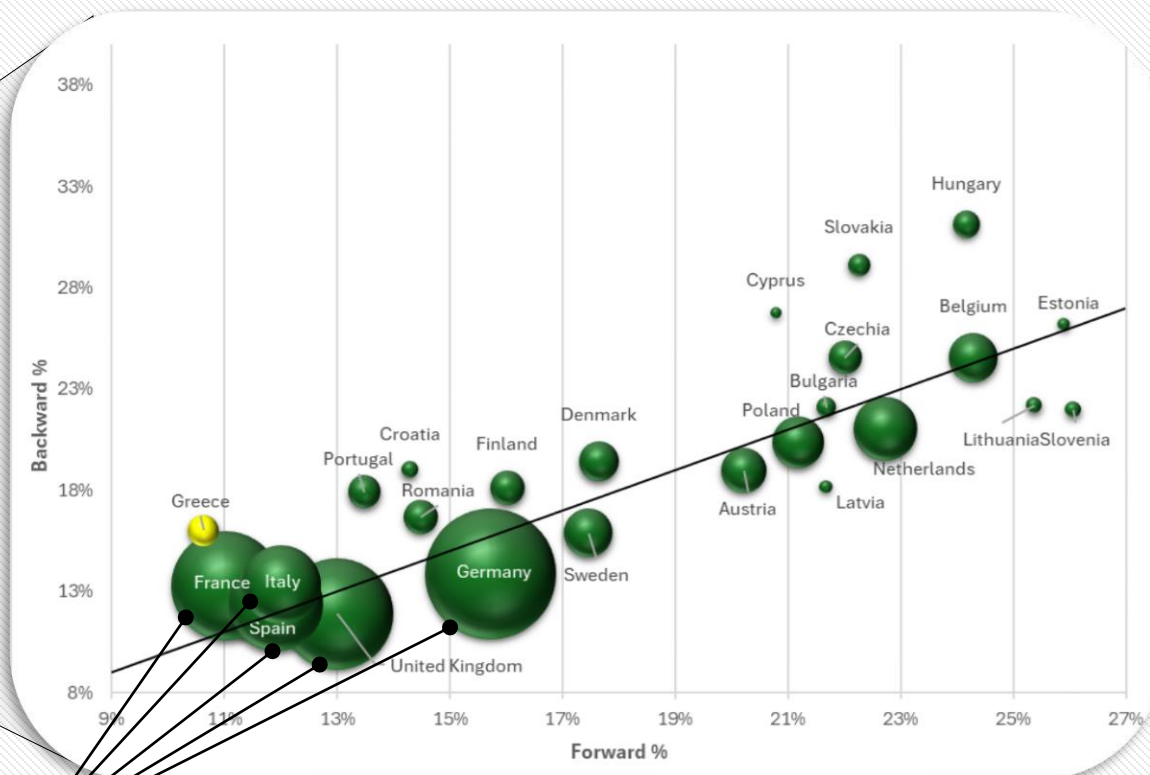
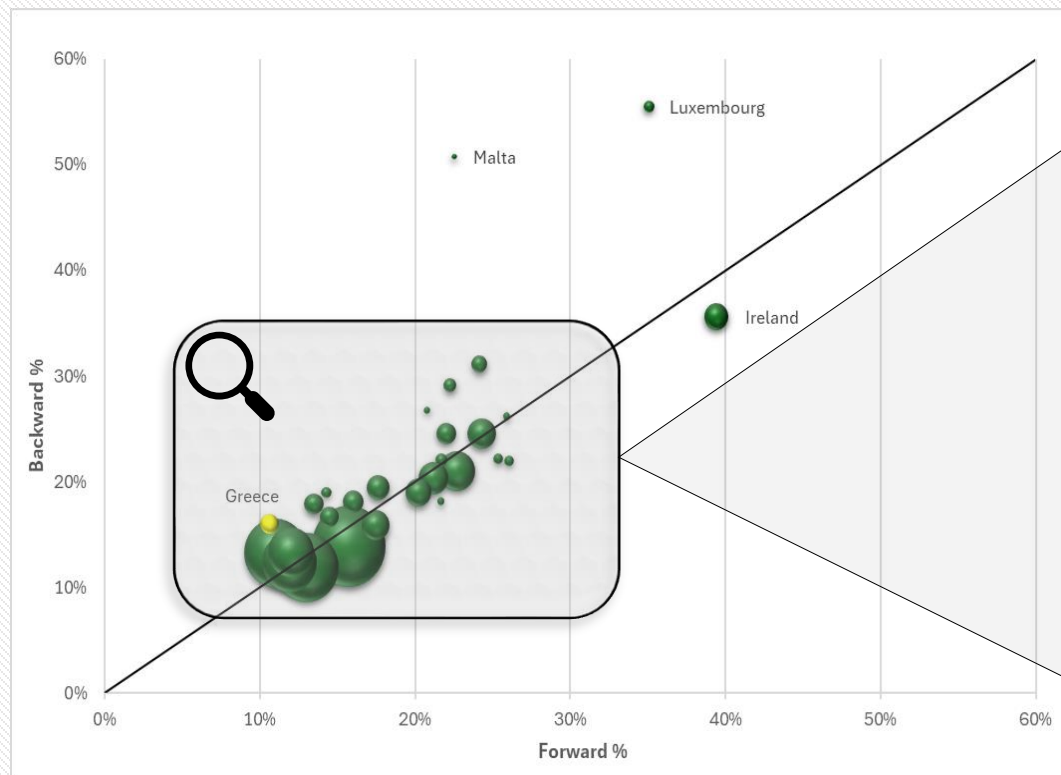
Μέση απόκλιση από Ε.Ε.

2020

Συνδυαστική απεικόνιση των 2 δεικτών συμμετοχής για όλες τις χώρες της Ε.Ε. για το 2020

9

Η Ιρλανδία εμφανίζει από τις υψηλότερες συμμετοχές λόγω:

- Ειδίκευση σε high-tech (π.χ. φαρμακευτικούς κλάδους)
- Έδρα πολλών πολυεθνικών εταιρειών
- Διαχείριση πνευματικών δικαιωμάτων και ψηφιακών υπηρεσιών

! Ενδεχόμενη στατιστική στρέβλωση !

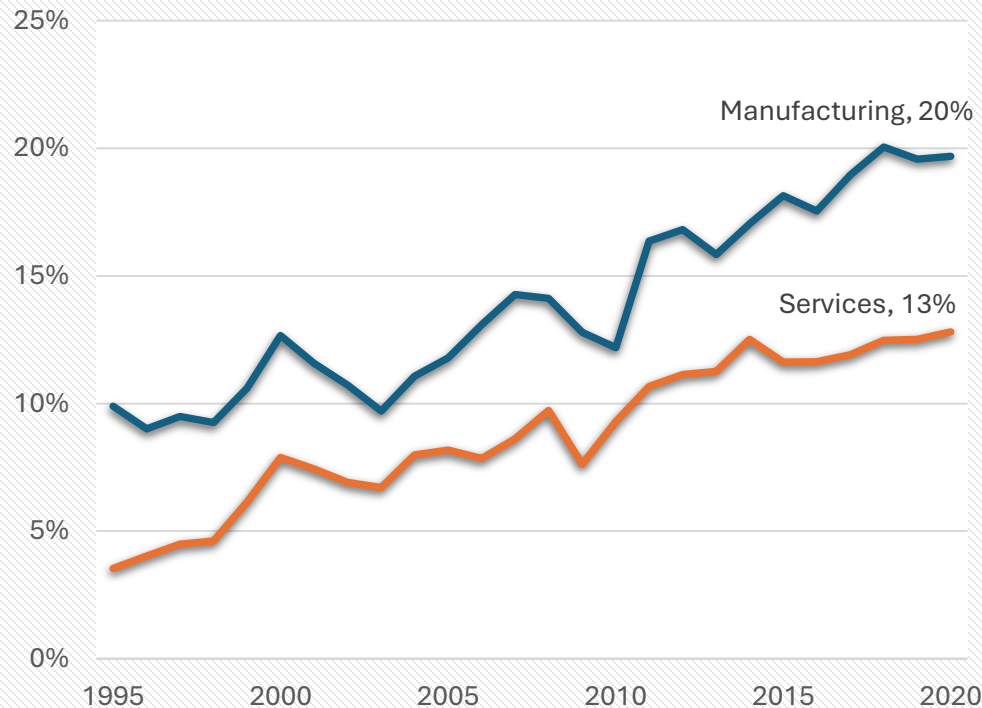
Οι Αναπτυγμένες οικονομίες εμφανίζουν χαμηλές συμμετοχές λόγω:

- Κάθετης ολοκλήρωσης της παραγωγής (end to end)
- Παραγωγικής αυτάρκειας
- Ισχυρής εγχώριας αγοράς

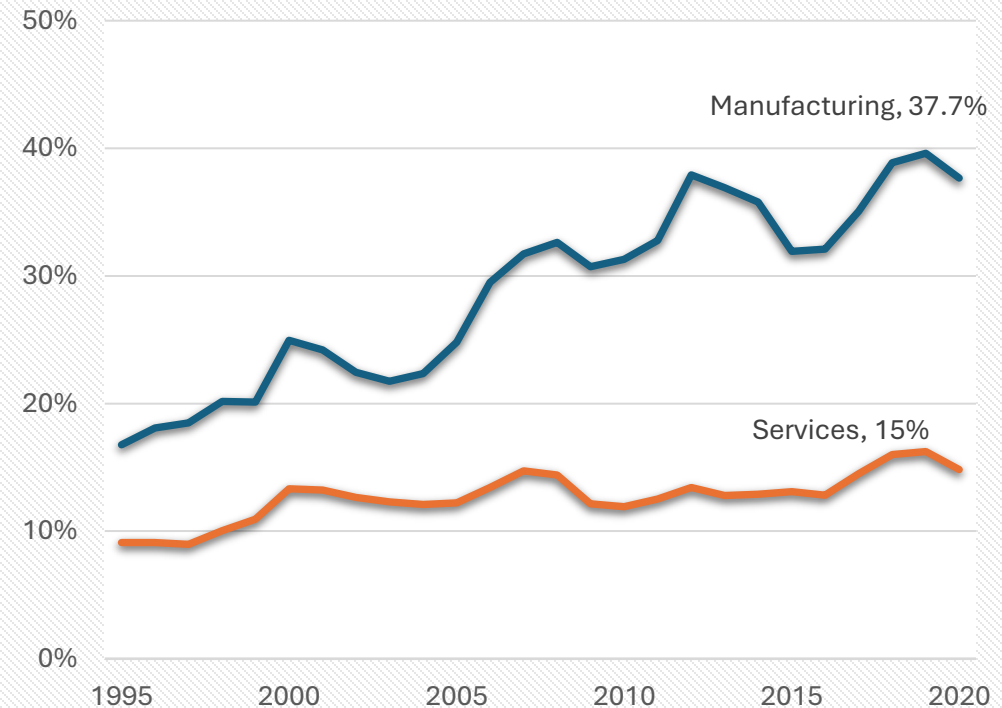
Η χρονική εξέλιξη των δεικτών συμμετοχής της Ελλάδας σε ΠΑΑ για την Μεταποίηση και τις Υπηρεσίες

10

Forward %

Backward %

Μεταποίηση

- Μεγαλύτερη ενσωμάτωση στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας σε σχέση με τις υπηρεσίες
- Διαχρονικά υψηλότερη backward συμμετοχή σε σχέση με την forward
- Συνεχόμενη αυξητική τάση των δεικτών με κάποια скаμπανεβάσματα
- Το ποσοστό συμμετοχής διπλασιάστηκε σε σχέση με το 1995 και στους 2 δείκτες

Manufacturing

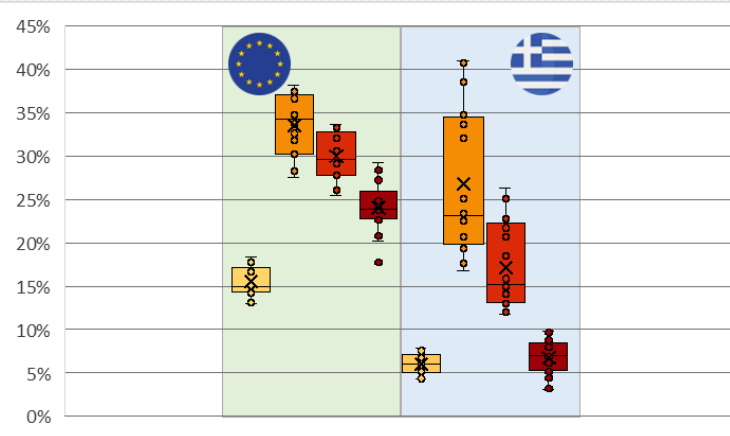
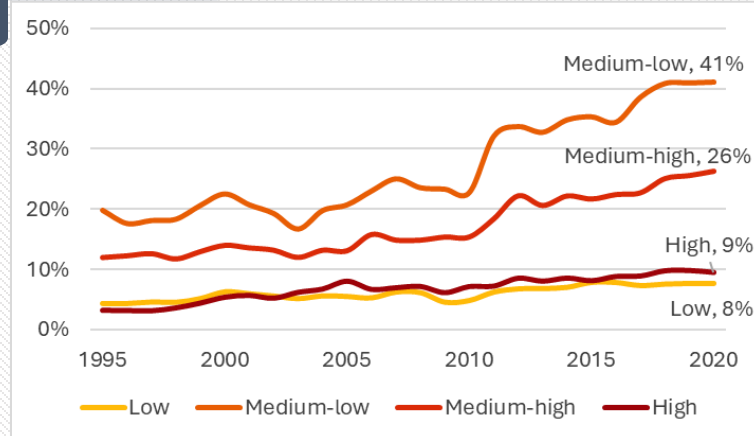

Services

Οι δείκτες συμμετοχής της ελληνικής Μεταποίησης με βάση την ένταση της τεχνολογικής εξειδίκευσης

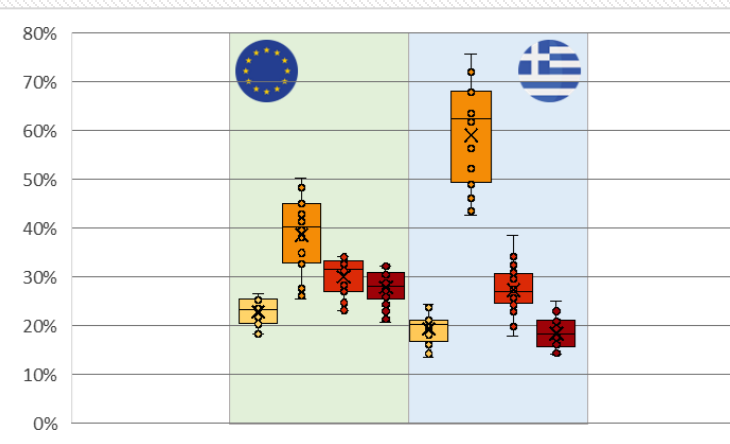
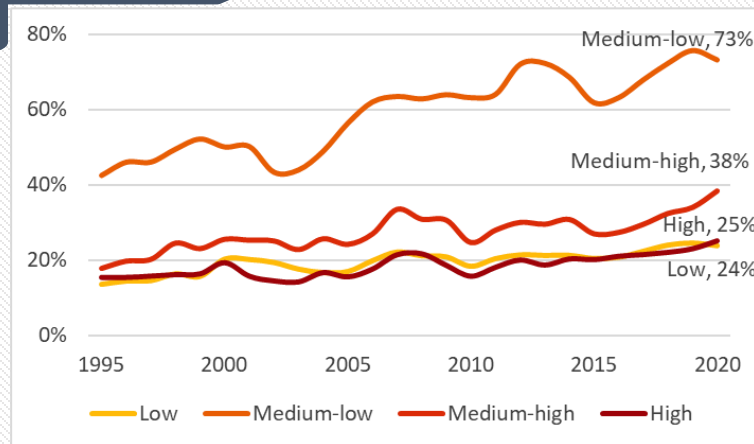
11

Forward %

- Μεγαλύτερη συμμετοχή εμφανίζουν οι **Med-low** κλάδοι (2020: Υψηλότερη ακόμα και από αυτή της Ε.Ε.)
- Ακολουθούν στη συνέχεια οι **Med-high** κλάδοι που μέχρι το 2010 απείχαν ελάχιστα.
- Οι υπόλοιπες ομάδες σημειώνουν ποσοστά κάτω του 10% (**High**, **Low**)
- Η Ελλάδα υπολείπεται αισθητά σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση στα περισσότερα επίπεδα (ειδικά **High**)

Backward %

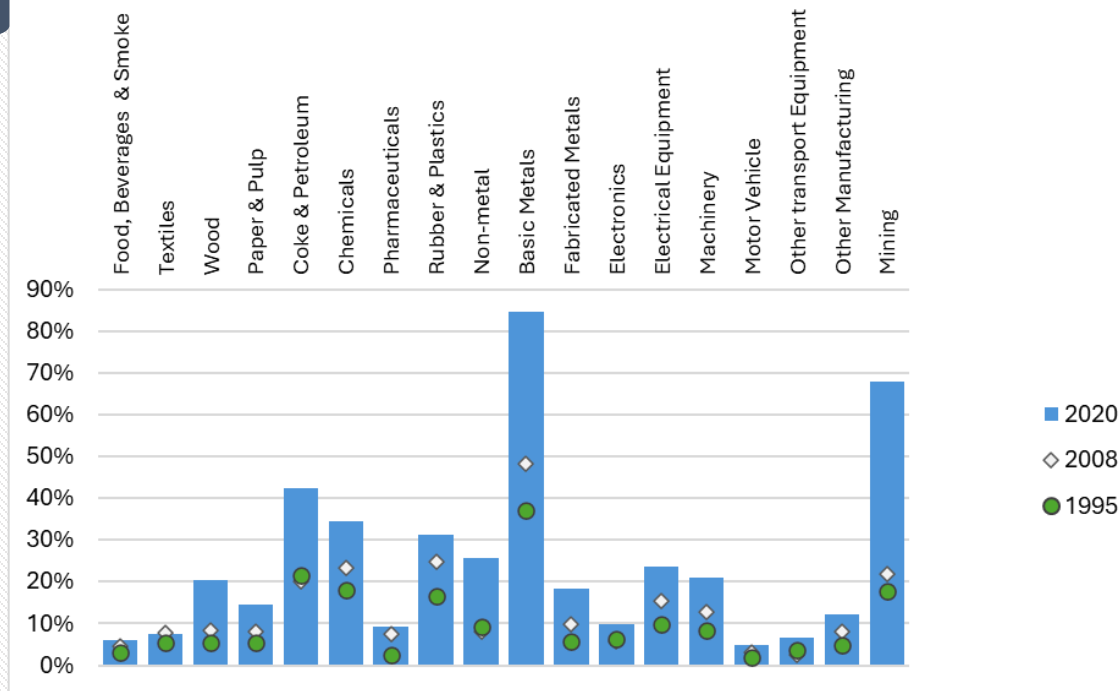

- Οι **Med-low** κλάδοι κυριαρχούν ξανά με αξιοσημείωτα ποσοστά συμμετοχής
- Ακολουθούν και πάλι οι **Med-high** κλάδοι με μια εμφανή υστέρηση.
- Οι **High** και **Low** κλάδοι παρότι σημειώνουν ξανά τις χαμηλότερες συμμετοχές, είναι αυξημένες (25%)
- Η Ελλάδα πέραν του **Med-low** (όπου προπορεύεται) εμφανίζει παραπλήσιες τιμές με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Στο μικροσκόπιο της μεταποίησης. Τι κάνει ο κάθε κλάδος ξεχωριστά;

12

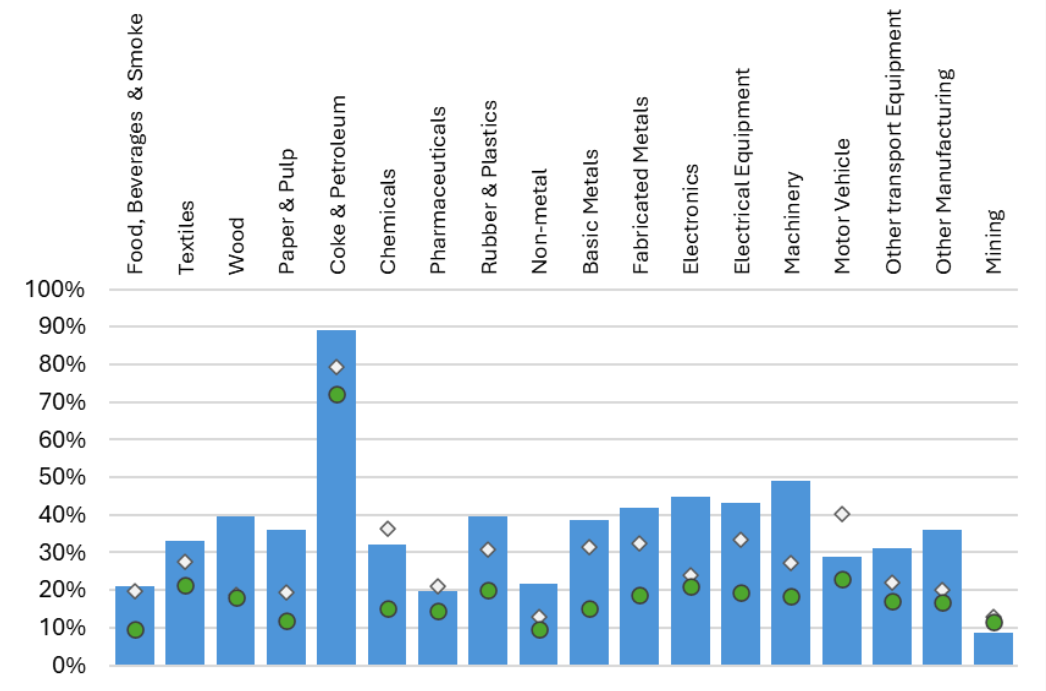
Forward %

Υψηλότερη Συμμετοχή:

- Βασικά μέταλλα (C24)
- Εξόρυξη (B)
- Προϊόντα πετρελαίου (C19)
- Χημικά (C20)

Backward %

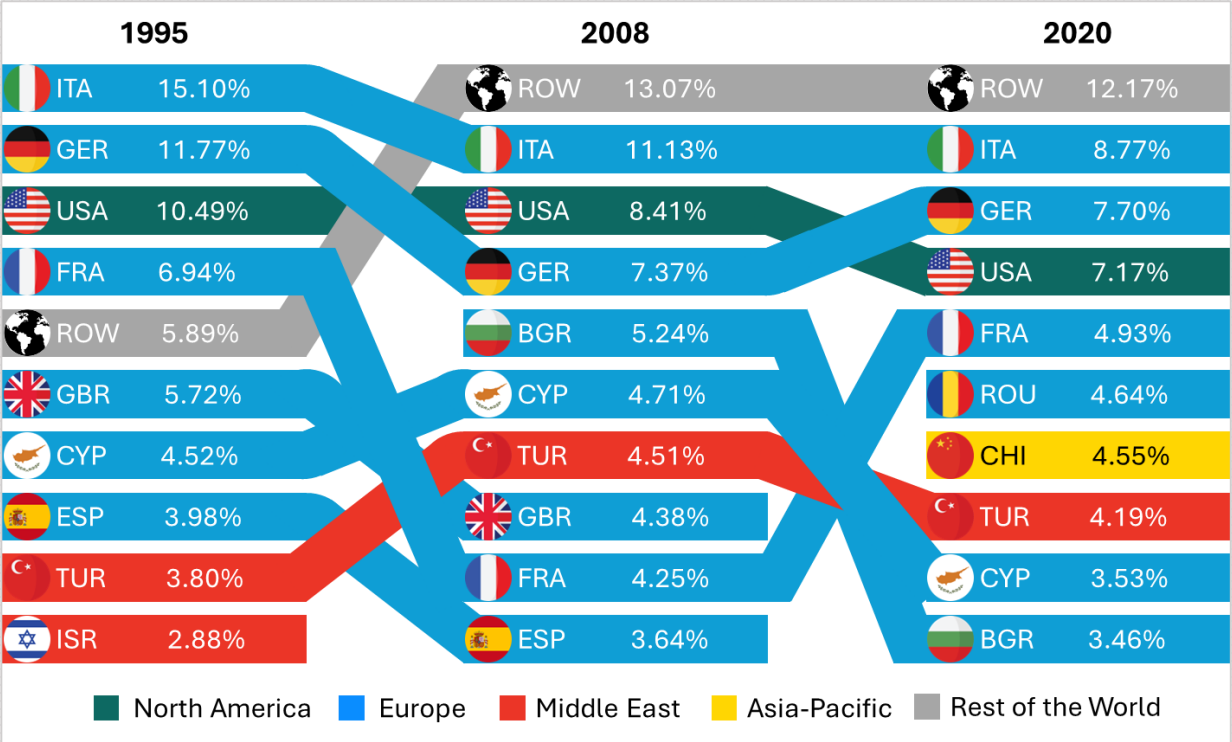

Υψηλότερη Συμμετοχή:

- Προϊόντα πετρελαίου (C19)
- Μηχανολογικός εξοπλισμός (C28)
- Ηλεκτρονικά (C26)

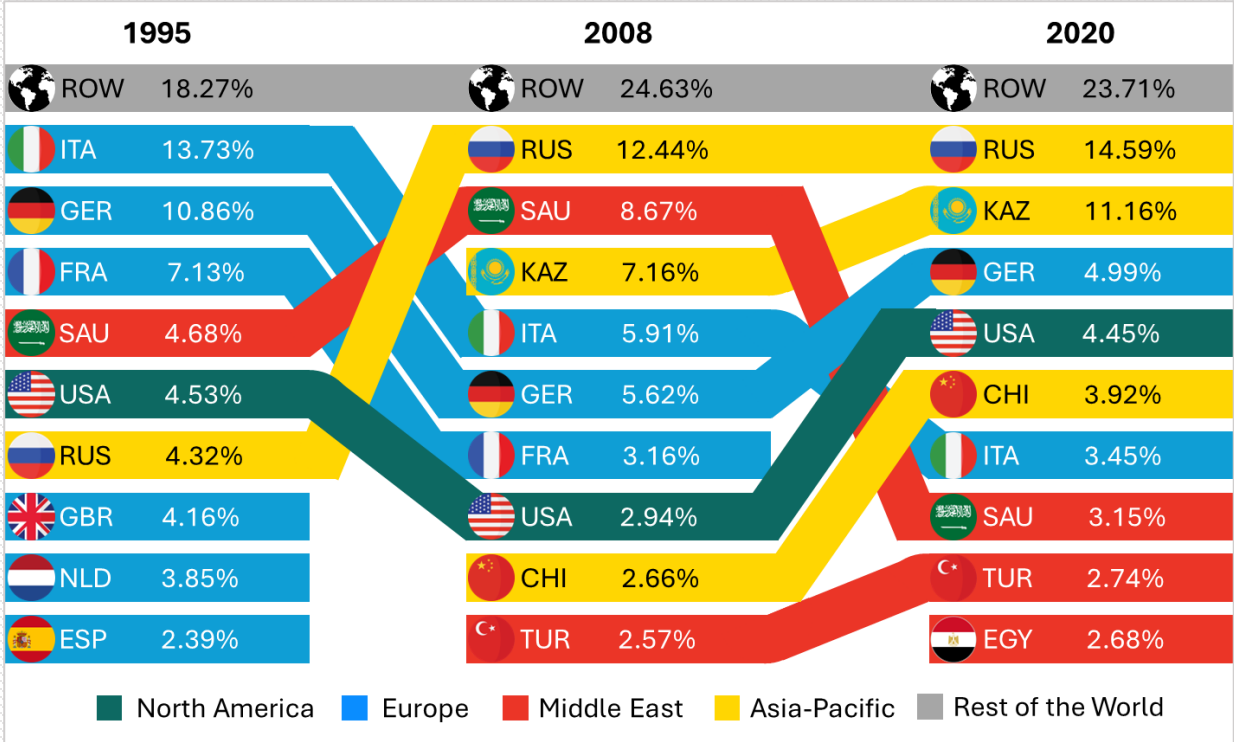
Οι κορυφαίοι συνεργάτες της ελληνικής μεταποίησης για τα έτη 1995, 2008, 2020

Εξαγωγές εγχώριας προστιθέμενης αξίας Πελάτες

- Μετατόπιση από τις ισχυρές Ευρωπαϊκές οικονομίες προς εγγύτερες, αναπτυσσόμενες χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης
- Άνοδος Κίνας στην 7^η θέση από την 25^η το 1995
- Αθροιστικό ποσοστό: 71.1% (1995) → 61.1% (2020)
- Τάση διεύρυνσης της γεωγραφικής διασποράς των συνεργατών

Εισαγωγές ξένης προστιθέμενης αξίας Προμηθευτές

- Απομάκρυνση από τα περιφερειακά όρια του Ευρωπαϊκού δικτύου και ενσωμάτωση σε ένα πιο σύνθετο σύστημα παραγωγής
- Αυξανόμενη εξάρτηση από την Ασιατική αγορά
- Αθροιστικό ποσοστό: σταθεροποιημένο μεταξύ 73-75%
- Προέλευση από έναν περιορισμένο αλλά μεταβαλλόμενο πυρήνα

- Η ελληνική οικονομία καταγράφει από τις **χαμηλότερες συμμετοχές** σε ΠΑΑ μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η μεταποίηση ενσωματώνεται **εντονότερα σε Προς-τα-Πίσω** αλυσίδες αξίας σε σχέση με τις Προς-τα-Εμπρός
- Οι medium-low κλάδοι συμμετέχουν **πιο ενεργά στις ΠΑΑ**, ξεπερνώντας τους αντίστοιχους δείκτες της Ε.Ε. το 2020
- Οι κλάδοι των βασικών μετάλλων (C24) και των προϊόντων πετρελαίου (C19) εμφανίζουν τις **υψηλότερες συμμετοχές σε backward και forward συμμετοχή** αντίστοιχα.
- Αναφορικά με τη χαρτογράφηση σε επίπεδο χώρας αναδεικνύεται η **ενσωμάτωση σε ένα πιο σύνθετο**, διεθνές σύστημα παραγωγής που ξεπερνάει τα περιφερειακά σύνορα της Ευρώπης.

➤ **Σημαντικό ερώτημα πολιτικής:** Περαιτέρω ενσωμάτωση στην Ευρωπαϊκή Ενιαία Αγορά ή ενίσχυση της διαφοροποίησης εξαγωγικών/εισαγωγικών προορισμών;

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Στοιχεία επικοινωνίας:

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/in/georgios-kyriakis>